

VLAD-CRISTIAN SOARE

DREPT CONSTITUȚIONAL

Aspecte teoretice, fișe și scheme pe înțelesul studenților

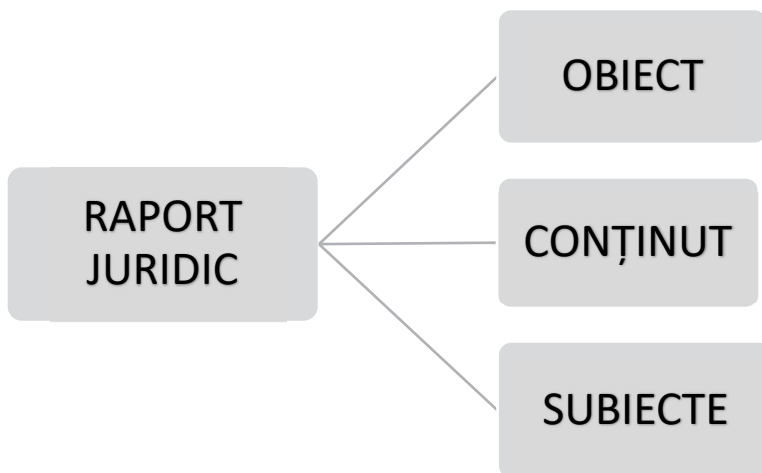
Editura
Stamangiu
2021

Noțiunea de *instituție juridică* vs. *instituție politică*

- ➔ Prin **instituție juridică** se înțelege *un grup de norme care reglementează același obiect* (ex.: instituția nulității, instituția căsătoriei, instituția cetățeniei).
- ➔ **Politica** este *forma de activitate socială ce cuprinde relațiile dintre indivizi ce apar în lupta pentru putere*.
- ➔ Astfel, prin **instituții politice** înțelegem *grupul de norme care reglementează relațiile ce apar între indivizi în lupta pentru putere*. Aceste relații, vom observa, se realizează prin organele de stat însărcinate să realizeze puterea politică.

II. RAPORTUL JURIDIC DE DREPT CONSTITUȚIONAL

- ➔ **Raportul juridic** este *relația socială reglementată de lege*.
- ➔ **Raportul juridic de Drept Constituțional** este *relația socială reglementată de Dreptul Constituțional*, adică acele relații ce apar în procesul instaurării, al menținerii și al exercitării stăruale a puterii.

1. **Obiectul** raportului juridic este desemnat de *acțiunea sau inacțiunea părților* (conduita).
2. **Conținutul** raportului juridic constă în *drepturile și obligațiile ce se nasc din raport*.
3. **Subiectele** raportului juridic: *părțile care intră în raport; subiectul activ și subiectul pasiv*.

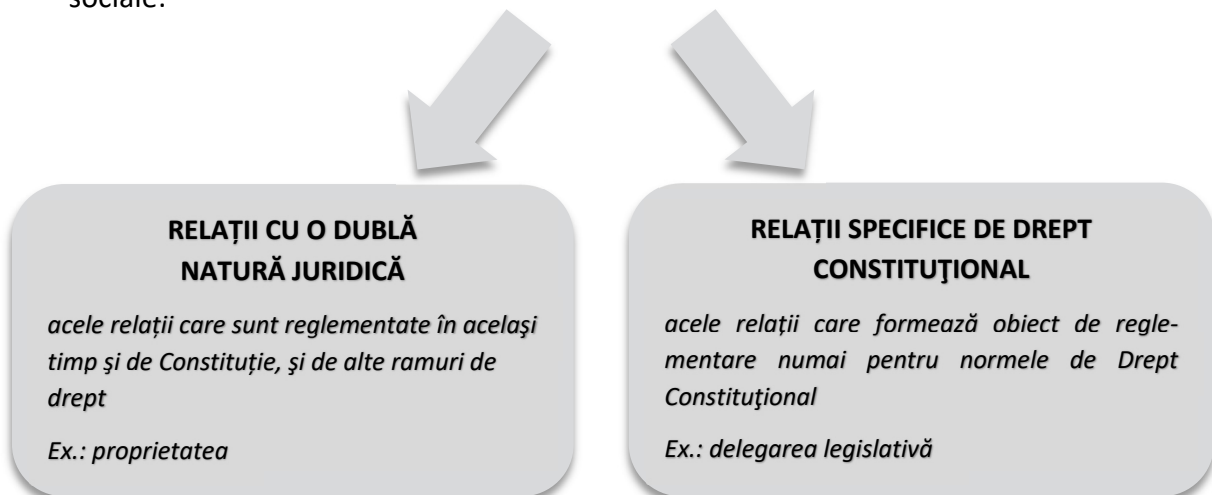
Aplicabilitate practică cu privire la elementele raportului juridic

Revenim la, deja celebra, vânzare a cafelei. Practic, avem un **raport juridic**. Astfel, în această vânzare **obiectul constă în realizarea vânzării** (acțiunea de a preda bunul și de a plăti prețul); **conținutul este dat de dreptul vânzătorului de a primi prețul lucrului vândut, corelativ cu obligația acestuia de a preda bunul, pe de o parte, și dreptul cumpărătorului de a primi bunul vândut, corelativ cu obligația acestuia de a plăti prețul, pe de altă parte** (drepturile și obligațiile părților); **subiectele sunt vânzătorul și cumpărătorul** (părțile raportului juridic).

→ În ceea ce privește Dreptul Constituțional, reținem că:

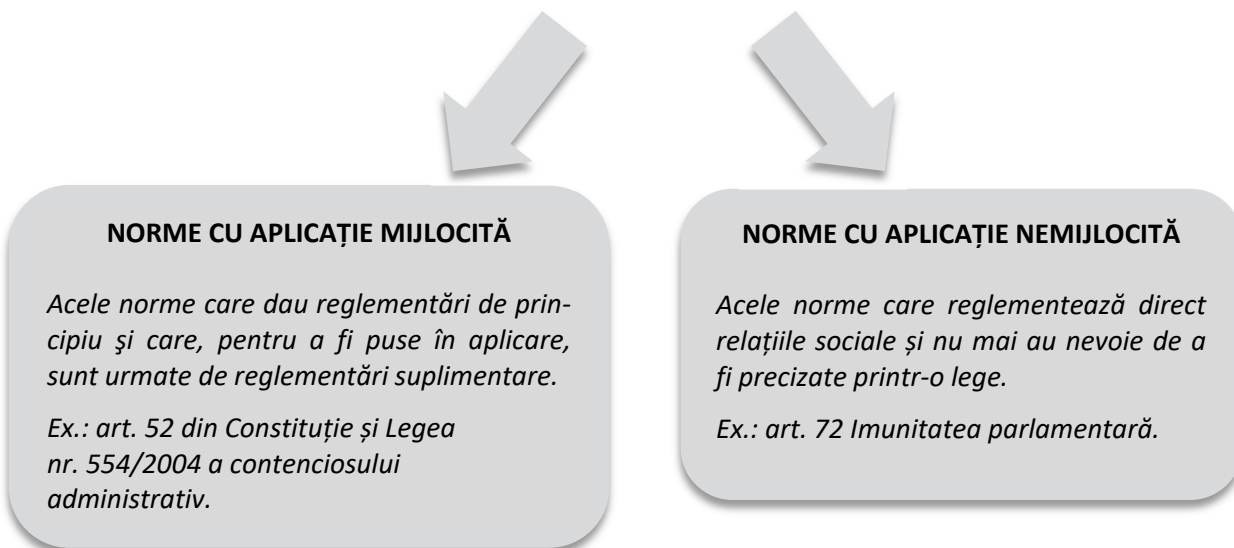
- Dreptul Constituțional nu cuprinde și alte ramuri de drept.
- Nu există mai multe „Drepturi Constituționale” (politic, administrativ, jurisdicțional).
- Toate normele cuprinse în Constituție sunt norme de Drept Constituțional, dar nu toate normele cuprinse în restul actelor normative vor face parte din această materie. Cu toate acestea, absolut toate normele, indiferent de materie, trebuie să fie în acord cu Constituția.

A. **Obiectul** de reglementare al Dreptului Constituțional cuprinde două categorii de relații sociale:

B. Specificul normelor de Drept Constituțional (despre conținutul normelor de drept constituțional)

- ➔ **Norma juridică** este definită în teoria dreptului ca fiind o regulă socială de conduită, generală și obligatorie, instituită sau sancționată de puterea de stat, menită să asigure securitatea raporturilor juridice, iar în caz de nerespectare, va fi impusă prin forța de coerciție a statului.
- ➔ Toate prevederile constituționale conțin norme juridice.
- ➔ Normele constituționale nu sunt alcătuite toate după schema clasică – **ipoteză, dispoziție, sancțiune**. Sancțiunile se regăsesc fie direct în Constituție, fie prin raportare la întregul sistem de drept, în dreptul administrativ, penal, civil.
- ➔ Normele de Drept Constituțional pot fi clasificate în:

Aplicabilitate practică cu privire la structura normelor juridice

- ➔ **Structură clasică** – **ipoteză, dispoziție, sancțiune** – (exemplu, o normă de Drept Penal)
- Art. 228 alin. (1) Cod Penal: **Luarea unui bun** mobil din posesia sau detinerea altuia, fără consimțământul acestuia, în scopul de a și-l însuși pe nedrept, **se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.**

→ **Structură atipică** (exemplu, majoritatea normelor de Drept Constituțional)

Art. 44 alin. (2) Constituție: Proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular.

Observăm că norma de Drept Constituțional are o structură atipică. De cele mai multe ori, sancțiunea se regăsește în alte articole din Constituție sau chiar în alte articole din legi inferioare. Spre exemplu, sancțiunea nerespectării dreptului de proprietate privată se regăsește în Codul Civil sau chiar în Codul Penal.

C. **Subiectele** raporturilor de Drept Constituțional

→ **Două trăsături** specifice:

- Unul dintre subiecte este întotdeauna fie deținătorul puterii de stat, fie statul, fie un organ reprezentativ.
- Subiectele acționează într-un raport juridic apărut în activitatea de instaurare, menținere și exercitare a puterii.

→ Subiectele raporturilor de Drept Constituțional sunt:

1. **Poporul**

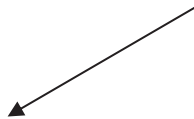
- Este un subiect al raporturilor juridice de Drept Constituțional, fundamentul existând în chiar dispozițiile Constituției. Potrivit art. 3 din Constituție, suveranitatea națională aparține poporului român.
- Poporul este deținătorul puterii politice și statul își dobândește împuternicirile conform voinței poporului.
- Este singurul în măsură să decidă asupra viitorului său.

2. **Statul**

- Poate apărea fie ca **subiect direct**, fie reprezentat **prin organele sale**

acordarea cetățeniei

Parlamentul, Guvernul etc.

3. Autoritățile publice

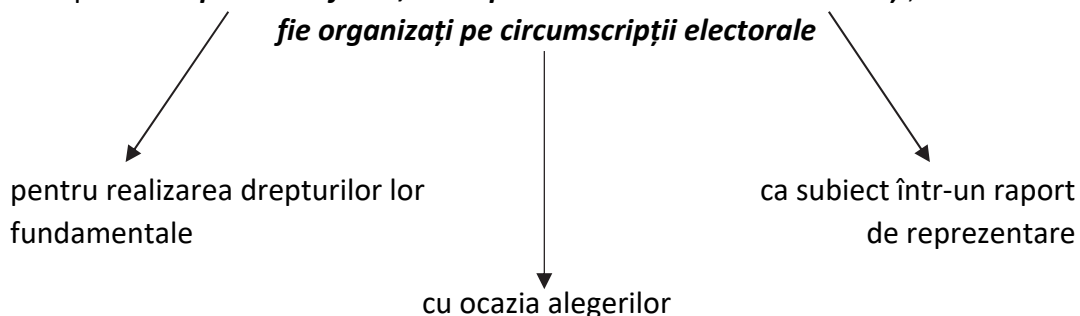
- Condițiile pentru ca acestea să fie subiecte de Drept Constituțional sunt următoarele:
  - pentru Parlament, raportul juridic la care participă să fie de Drept Constituțional;
  - pentru autoritățile executive și cele judecătorești, celălalt subiect să fie statul, poporul sau organele legiuitoare și doar dacă raportul se naște în procesul instaurării, al menținerii și al exercitării puterii de stat.

4. Partidele, formațiunile politice și alte organizații

- Partidele politice și organizațiile sunt forme prin care cetățenii participă la guvernare. În acest sens, au drepturi specifice prin care iau parte la procesul instaurării, al menținerii și al exercitării puterii.

5. Cetățenii

- A nu se confunda cu poporul. Poporul, ca subiect de Drept Constituțional, este privit ca un subiect colectiv. Cetățenii, în raportul de Drept Constituțional, se individualizează.
- Apar fie ca **persoane fizice**, fie ca **persoane investite cu demnități, fie organizați pe circumscripții electorale**

6. Străinii și apatrizii

- În raporturile ce se nasc cu privire la acordarea cetățeniei române, a azilului politic etc.

TEME DE DISCUȚIE:

1. Comentați afirmația „Înainte de secolul al XVIII-lea nu existau constituții, guvernării supunându-se foarte rar unor reguli de drept”. Exista o ordine juridică? Monarhul era limitat în vreun fel?
2. Ce cuprinde dreptul constituțional în afară de constituții?
3. Imaginați-vă și explicați un raport juridic de Drept Constituțional.
4. Identificați, în Constituția României, o normă care să nu conțină explicit o sancțiune. Unde credeți că se regăsește sancțiunea?
5. Formulați o normă de drept constituțional. Este o normă cu aplicație mijlocită sau directă? Argumentați.
6. Domnul B se visează parlamentar. Este o persoană necondamnată, având toate drepturile electorale, vârsta necesară și este cetățean român. Acestuia îi este refuzată candidatura ca independent, pe motiv că are studii insuficiente.
  - a. Domnul B vă cere o consultație juridică și vă întreabă dacă îi este încălcat vreun drept și dacă poate candida. Ce fel de raport juridic există între domnul B și autoritățile statului în acest caz?
  - b. Ulterior, la sfaturile dvs., domnul B ajunge parlamentar. În calitatea sa de parlamentar, realizează o propunere legislativă. Ce puteți spune despre raportul juridic ce se naște?
  - c. Având în vedere succesul domnului B, acesta a fost numit în funcția de premier. Fiind extrem de fericit, acesta petrece la un restaurant împreună cu soția sa, până târziu în noapte. Deși a consumat alcool, acesta decide să conducă autoturismul până acasă. Domnul B este oprit de un echipaj de poliție care îi suspendă carnetul de conducere. Având în vedere calitatea sa de premier, ce raport juridic este cel dintre domnul B și Poliția Română?
7. Potrivit art. 562 alin. (3) din Codul Civil „Exproprierea se poate face numai pentru o cauză de utilitate publică stabilită potrivit legii, cu justă și prealabilă despăgubire.”
  - a. Este aceasta o normă de drept constituțional?
  - b. Ce fel de relații sociale formează obiectul de reglementare al dreptului constituțional?